10. అకులజుడు

గదిలోకి ప్రవేశిస్తున్నప్పుడే వాతావరణంలో గొప్ప మార్పుందని నాగరాజుకు స్ఫురించింది. ప్రతిరోజూ తన రాకకు ఎదురుతెన్నులు చూస్తూ అనురాగపూరిత దృక్కులతో తనను ఆహ్వానించే చిత్ర - యీనాడు తన రాకకు తలెత్తయినా చూడకపోవటం నాగరాజు ఆశ్చర్యానికి కారణమైంది. తను గదిలో ప్రవేశించినట్టు నేలను తన్ని చేసిన శబ్దంకానీ, సన్నగా దగ్గిన దగ్గుకానీ ఆమెలో చలనాన్ని కలిగించనే లేదు. తన సమక్షంలో ఏకాగ్రదృష్టితో పుస్తకం చదువుతూండగా నాగరాజు ఆమెను ఇదివరకు ఎప్పుడూ చూడలేదు.

అతను ఖాళీగా ఉన్న కుర్చీలో కూలబడి, "చాలా తీవ్రంగా చదువుతున్నావ్–" అన్నాడు.

ఆమె ముఖం ఎత్తింది. కాని తనవైపు చూడలేదు. ముడిపడ్డ ఆమె కనుబొమలూ, తీక్షణంగా చూసే ఆమె చూపూ, శబ్దమయ్యేటట్టు ఆమె పీల్చేగాలి– వీటి అంతరార్థాలలో ఏ భాగమూ అతనికి తెలియలేదు.

"చి–త్రా!" అన్నాడు కొన్ని నిమిషాల నిశ్శబ్దతను తోసి పుచ్చుతూ. ఆమె దృష్టి చలించనేలేదు.

"దీర్ఘాలోచనలో ఉన్నావా?" ఏదో చెప్పబోయి ఒణికిన ఆమె పెదవుల్ని అతను గమనించక పోలేదు.

"చిత్రా! ఒంట్లో కులాసాగా లేదా?" స్నేహాన్ని వ్యక్తపరిచే కంఠధ్వనిని ఉపయోగించి ఆమె మృదుహస్తం కోసం చెయ్యిజాపాడు.

ఆమె చీకాకుతో వెనక్కు జరిగి గంభీరస్వరంతో అంది: "ఆc... బాగానేవుంది- కాని రేపటినుంచి తమకిది రాదగిన స్థలం కాదని చెప్పేందుకు విచారిస్తున్నాను-"

ఆమె చూపుల్లోని పదును తనను ఆజ్ఞాపిస్తోంది. దీన్ని ఏ విధంగానూ తను వేళాకోళంగా తీసుకొనేందుకు అవకాశం లేదు. కోపాన్ని వెలికక్కే ఆమె ముఖాన్ని చూడలేక పొయ్యాడు. కొన్ని క్షణాలవరకూ అతను నిర్జీవప్రతిమవలె నిలబడిపొయ్యాడు.

"నా నేరమేమిటో అర్థమవటంలేదు...." అన్నాడు తన చెవులు ఇదివరకు వినని కంఠధ్వనితో.

"అర్థమవదు!" అని వికటంగా నవ్వి, "అమాయకస్త్రీని అన్యాయం చేయటానికి ప్రయత్నించటం ఎందుకు అర్థమౌతుంది...?" అంది.

"అదే ఏమిటో సరిగ్గా చెప్పు."

"నా దగ్గర దాయనక్కర్లేదు రాజూ! ఇన్నాళ్లూ నీ సంగతి గ్రహించకుండా ప్రేమించటం నాదే బుద్ధితక్కువ! స్నేహధర్మంలో నాగొంతు కొయ్యాలని చూశావ్!-"

"చిత్రా! నీకు మతిపోతోందా?" అన్నాడు విసుగ్గా!

ఆమె కంఠధ్వని హెచ్చింది; ఆ ధ్వనిలో ఎంతెంత కఠిన పదాలు వర్షిస్తాయోకూడా ఆమె ఉద్రేకానికి తెలియదు....

"ఇదివరకే పోయింది! అందుకనే ముందు వెనుకలు ఆలోచించకుండా సంఘబహిష్కృతుణ్ణీ, కులగోత్రాలు లేనివాణ్ణీ ప్రేమించటం సంభవించింది."

"అంటే?" అన్నాడు మాటకు అడ్డువచ్చి.

"అంటే?... లేచివచ్చిన స్త్రీ కుమారుణ్ణీ... కులహీనుణ్ణీ... తెలిసిందా...?" అతని తల మీద పిడుగు పడ్డట్టయింది. ఇంత నిందను భరించటం కన్న మృత్యువు నయం!

"చి-త్రా!" అన్నాడు గదంతా దద్దరి ల్లేట్లు. ఏదైనా ఆయుధం ఉంటే తను ఆ సమయంలో ఉపయోగించి తీరేవాడు.

ఆమె చలించలేదు. మునిపంటితో పెదవిని కొరికి ఇంకా కఠినస్వరంతో అంది: "నన్ను బెదిరించలేవ్! .... ఈనాటి నుంచీ, యీ క్షణం నుంచీ, నువ్వు నాకు అపరిచితుడివి... మర్యాదగా వెళ్ళిపో- నీ పైపూతలతో లోకాన్ని మోసం చెయ్యలేవని తెలుసుకో... వెళ్ళు- ఊc... వెళ్లు..."

ఎల్లా బైట పడ్డాడో తనకే తెలియదు. కఠినంగా చిత్ర అంటూన్న "వెళ్లు... వెళ్లు" అన్నమాటలు ఇంకా అతని చెవుల్లో గింగురుమంటూనే ఉన్నై. వెనక్కు తిరిగి

చూశాడు. దూరాన ఆ ఇంట్లోని లైటు మిణుకు మిణుకు మంటోంది... ఆ అగ్నిపర్వతంలోంచి బైటికి వచ్చాడు! రోడ్డుమీద నడుస్తూన్న జనమంతా తనను విమర్శనాపూర్వకంగా చూస్తూన్నట్టుంది. తల వంచి నడుస్తూన్నా, బాధగానే వుంది-! ఎల్లా గది జేరాడో కూడా తెలియదు.

2

నిజమా? కలా? ఏమైందీ? తన తల్లి... తనను కన్నతల్లి లేచివచ్చిన కులటా? తన బి.ఏ. విజ్ఞానమూ, వ్యక్తిత్వమూ, ఏవీ కొరగానివి! చిత్ర! మధురతమ సంభాషణలో తనను ఉవ్విళ్ళూరించే వ్యక్తి! ఈనాడు ఇంత విచిత్ర రూపునూ. భయంకరమూర్తినీ ప్రదర్శించింది! ఆమెనోటి వెంటవచ్చిన అంత కఠినపదాలు కూడా భాషలో ఉన్నయా? ఎంతలో ఎంత మార్పు! తన జీవితాన్ని నాశనం చేసేందుకే ఆమె ముఖఛాయలోని భీకరత అంతా కరుడుకట్టి ప్రత్యక్షమైంది. ఆ దృశ్యాన్ని తను తలుచుకొని దుఃఖించనూ లేదు. కాని మరిచిపోనూ లేదు!

తల్లి! మహాపాపి! మాతృహత్య పాపం కాదని తనకు ఏ శాస్త్రమైనా చెప్పివుంటే, తను నమ్మివుంటే ఇంత హృదయభారానికి గురయ్యేవాడు కాదేమో? తన జన్మరహస్యాన్నీ కులగోత్రాల్నీ ఇరవై రెండేళ్ళుగా తననుంచి దాచిపెట్టి యీనాడు అంత బాధనూ ఒక్కసారి అనుభవించమని ఆజ్ఞాపించిన రాక్షసి... తల్లిట! ఏ సుయోధనుడు, ఏ పాంచాలి ఇంత పరాభవాగ్నితో ఉడికిపొయ్యారు? తలగడా తడిసినా... ఆ పరాభవాగ్ని ఆరదు!

ఇక ముందు తను ఏ ముఖం పెట్టుకొని కాలేజికి వెళ్తాడు. ప్రియురాలు పోయిందన్న విచారంకన్న... తను అపవిత్రుడని తెలిసిన బాధ ఎక్కువైంది. ఏ విజ్ఞానంతో తను లోకాన్ని కన్నెత్తి చూడగలడు?

గడియారం ఒంటి గంట కొట్టింది.

మరి గంటకు తనకొక రైలుంది...

తల్లి!.... మాధుర్యంలేదా మాటలో!

"తల్లి... తల్లి!" బిగ్గరగా అని, పళ్ళు కొరికాడు.

ఆమెను అడిగి తెలుసుకుంటే? తెలుసుకోవటం కాదు; శిక్షించాలి! తన జీవితపు రాణింపో, క్షీణింపో తెలియాలి! మెల్లిగా తలొంచుకొని స్టేషన్ వైపు నడవసాగాడు.

3

తలుపు తెరవగానే- వాడిన ముఖంతో, నిప్పుల్ని కక్కే కళ్ళతో, చిందరవందరగా రేగిన తలవెంట్రుకలతో, ఒణుకుతూన్న పెదవుల్తో- కట్టెదుట ప్రత్యక్షమైన నాగరాజును చూసి ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది! నాగరాజేనా? నిద్రకళ్ళను తుడుచుకుంది... వాడే! ఎందుకొచ్చాడూ- ఇంత ఆత్రంగా అర్ధరాత్రి?

నాగరాజు మాట్లాడకుండా వెళ్లి గదిలో పక్కమీద కూలబడ్డాడు. ఆమె వెళ్ళి మధురంగా అంది "శెలవులిచ్చారా నాయనా?"

పళ్లుకొరుకుతూ, "అవును- శెలవులు- ఇంక వెళ్లక్కర్లేదు-" అన్నాడు.

"నాగూ!"

"నీతో మాట్లాడాలి ముందు-" మామూలు ధోరణిలో తలవూపింది.

అపవిత్రురాల్ని, అపవిత్రుడు దోషిగా నిలబెట్టి ప్రశ్నించటం లోకానికిది మొదటి సారే కావచ్చు.

'అమ్మా!' అని గొంతుదాకా వచ్చింది. కాని యీ దుష్టురాలికి ఆ పవిత్ర శబ్దాన్ని ఉపయోగించటం- తన నేరాల సంఖ్యకు మరొకటి కలుపుతుందేమో?

"నీది ఏ కులం-" అనగలిగాడా ఆ మాటల్ని? ఎంత కఠినంగా అడిగాడు! పరాయి అసహాయురాల్నయినా ఇంత ధైర్యంగా, కరుకుగా ప్రశ్నించగలడా తను?

"నా-గూ!" కోపంలేదు ఆ కంఠంలో!

"నేను అడిగిందానికి సమాధానం చెప్పు-"

ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది; కాని వెంటనే తెప్పరిల్లి "నాకు కులంలేదు నాయనా!" అంది.

"నా తండ్రి ఎవరు?" న్యాయాన్ని పరిశీలిస్తూన్నప్పుడు దయకు సందివ్వక పోవటం ముఖ్యంగా గమనింప దగ్గదని నాగరాజు నమ్మాడు...

ఆమె మాట్లాడలేదు. ఆమె కంటి వెంట నీరు కారనారంభించింది. నాగరాజు చూడలేక పొయ్యాడు. కాని దోషి తన నిర్దోషిత్వాన్ని నిరూపించుకునే సాధనలో కన్నీరు పెట్టుకోవటం తేలికైందని అతనికి తెలియక పోలేదు.

"ఔనమ్మా! యీ ప్రశ్న నిన్ను గాయపరచవచ్చు. గాని యీ ప్రశ్నకే నేను ఇంతకుముందు యమబాధను అనుభవించాను. నా జీవితమంతా యీ ప్రశ్న మీదనే ఆధారపడివుంది..." ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ రక్తస్పర్శ తనచే 'అమ్మా' అనిపించ గలిగింది!

కొన్ని నిమిషాలపాటు ఆమె మాట్లాడేందుకు వ్యర్థ ప్రయత్నంచేసి, చిన్నస్థాయిలో చెప్పనారంభించింది-

"నాకు కులంలేదు- గోత్రంలేదు- ఊరూ పేరూ లేనిదాన్ని- అపవిత్రురాల్ని- సంఘ బహిష్కృతను. లోకంలోని పాపుల్లో ప్రథమస్థానం నాది. ఇది నిజమే కనుక దీన్ని చెప్పుకునేందుకు నాకు భయంలేదు- కాని నా పాపాల్లో కల్లా క్షమించరానిది- నిన్ను కనటమే నాయనా! నా బాధలో కొంత భాగాన్ని నీక్కూడా పంచి ఇచ్చాను. నా నేరానికి నీకు శిక్షపడ్డది... ఈ తల్లి కడుపున పుట్టటమే నీ తప్పు - దీన్నే ఎవ్వరూ క్షమించరు-"

"అమ్మా! నా తండ్రి?" ఆజ్ఞను రూపించే కంఠధ్వని అది.

ఆమె అర్థోక్తిలోనే అందుకుంది: "నేను చెప్పలేను- ఆ గడిచిన జీవితంలోని ఏ భాగాన్నీ నేను జ్ఞాపకం చేసుకొని బాధపడలేను- ఆ మోసగాణ్ని గూర్చి చెప్పి ఏం ప్రయోజనం? నీ జన్మకు మాత్రమే కారకుడై- విశాల విశ్వంలో నిన్నూ, నన్నూ, విడిచి ఎక్కడికో వెళ్ళిపొయ్యాడు. సంఘం ఒప్పుకోని వివాహం మాత్రమే ఐంది- నువ్వు విజ్ఞానవంతుడివయ్యావ్. ఇన్నాళ్ళనుంచీ ఎన్నికష్టాలొచ్చినా నిన్ను చూసి నాకు నేనే ఓదార్చుకొన్నాను. ఇంకెక్కడా చెప్పవోక- నేను నీ తల్లినని. నన్నొక దాసిగా, దాదిగా వ్యవహరించు. అదే నాకు శిక్ష. నేను కూడా అల్లాగే చెప్పుకుంటాను. ఇది నీ భావి జీవితాభివృద్ధికి తోడ్పడితే అదే నాకు పదివేలు ... నా తండ్రి! యీనాడు తెలుస్తోంది- నా చిట్టిబాబుకు నేను చేసిన తీరని ద్రోహం! ఈ అపవిత్రురాలి పుత్రుడివైనందుకేగా నీకీ బాధ? నన్ను చంపు నాయనా. నీ అభివృద్ధిని చూసి ఆ ఆత్మ ఆనందిస్తుంది..."

నాగరాజుకు భూమ్యాకాశాలు ఏకమౌతున్నట్టనిపించింది. ఆ మాటలు అతని హృదయ కుహరంలోని శక్తులన్నింటిని మేల్కొల్పినై. తన సౌఖ్యానికి బలి స్తంభాన్ని ఎక్కే తల్లి! చాలదా తనకీ విశాల విశ్వంలో ఇంత సానుభూతి చూపే ఒక్క ప్రాణి? తన కులీనత ఇంతకన్న ఎక్కువ సానుభూతిని ఎల్లా సంపాదించుకో గల్గుతుంది?

కాలేజీ జీతంకోసం ఆమె తన ఆభరణాల్ని అమ్మి డబ్బివ్వటం అతనికి గుర్తొచ్చింది. ఏ కమనీయ హస్తాలపై తను పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడో- వాటినేనా తను తృణీకరించింది? మాతృశబ్దానికి లేని అపవిత్రతను తను కాదా ఇచ్చింది? ప్రే-మ! ఆర్నెల్ల స్నేహంతో చిత్రపైన పాతుకుపోయిన ప్రే-మ! కులీనత పెనుగాలితో, కూకటివేళ్ళతో పెల్లగిలిన ప్రేమ! ఇరవై రెండేళ్ళుగా కడుపులోపెట్టుకు కాపాడిన తల్లి మీదనేనా లేకపోయింది? అసలు ఆ 'ప్రేమ' తనలో వుందా?

"అ-మ్మా!" అన్నాడు గద్గదికతో.

"ఒద్దు నాయనా? నన్ను 'అమ్మా' అనొద్దు. తుదిసారి నిన్ను దీవిస్తాను: నీ అభివృద్ధికి ఆ దైవాన్ని తోడ్పడమని. నన్నొక నూతన వ్యక్తిగా మాత్రమేచూడు– బీదదానికీ, కులటకూ పుత్రులెందుకుంటారు?– వెళ్లు బాబూ! వెళ్లు– ప్రపంచం నన్ను నమ్మలేదు. నా కుమారుడివైనంత కాలమూ నిన్ను కూడా నమ్మలేదు– నాకు విలువలేదు. అదే నీకూ వర్తిస్తుంది... కాని, లోకాన్నే నిన్ను నమ్మేట్టుగా చేసుకొని మోసగించటం నేర్చుకో బాబూ–"

ఇది ఎంత సాధ్యమో తనకు తెలుసు. కోటిసంవత్సరాలు తలకిందులుగా తపస్సు చేసినా సంపాదించగలడా ఇలాటి మధురమూర్తిని? తను ఆజన్మాంతమూ దాసానుదాసుడైనా తీరుతుందా– ఆ మాటల రుణం? కులీనతకు వస్తే– యీ లోకంలో చాలామంది ఉన్నత స్థానాలకు ప్రచండ చలనం గలిగి తీరుతుందని తనకు తెలియకపోతేగా?

"అమ్మా!... నా కొద్దమ్మా– అల్లాంటి ప్రదర్శనా గౌరవం..." ఆమె పాదాల్ని తాకుతూ, "నువ్వు అపవిత్రురాలివా? కాదమ్మా–! నీ యీ పాదరేణువుల్లో కూడా పవిత్రత వుంది! అది ఎవ్వరికీ కన్పించదు. కన్పించినా ఒప్పుకోరు. నాకు కులీనత అక్కర్లేదు. ఒక్క జన్మవిధానంలోనే మనిషి విలువ వుంటే లోకంలో అనేకమంది కన్న నేనే గొప్పవాణ్ని...." అని పాదధూళిని కళ్ళకద్దుకొన్నాడు.

ఆమె ఆలోచించి అంది: "వెళ్ళి చదువుకో నాయనా!"

"నాకు చదువక్కర్లేదు అమ్మా! నేను గ్రహించలేని అనేక విషయాల్ని– ఏ చదువూ చదవని నువ్వు గ్రహించావు. నన్ను కాదనకమ్మా! నీ పాదసేవలేని ప్రతిక్షణమూ నా జీవితంలో వ్యర్థమే!– ఇక్కడే వుంటాను–"

"పొరపడ్డావ్! నాగూ! నీ జీవితానందానికి నేను పెట్టని ఆనకట్టను–"

"కాదమ్మా కాదు. ఏ కులీనతా, ఏ ఇక్కట్టూ, ఏ బాధా, ఏ విషాదమూ ఆటంకపరచలేని నీ కరుణార్ద్ర దృక్కులే నాకు కావాలమ్మా–!" అని ఏ లోకమూ, ఏ సంఘమూ, ఏ అపవిత్రతా అడ్డురాని మాతృమూర్తి కౌగిట్లోని సౌఖ్యాన్ని అనుభవించాడు– అకులజుడు!

– మే, 1941